

Eesti sentimentaalse voolu kirjanikkude perele on Võnnu kihelkonnast viljakaid tegelasi tõusnud vennaste Karl ja Martin Kõrberi näol, kelle isa Ed. Ph. Kõrber siin koguduse hingekarjasena töötas. Need viimsed saksa kannust võrsunud eesti kirjanikud — pärastine Vändra koguduse õpetaja Karl Kõrber (1802—1883) ja Saaremaa Anseküla kirikuõpetaja Martin Kõrber (1817—1893) — on eesti vaimuliku kui ka ilmliku kirjandust mitmekümne, oma aja kohta õige silmapaistva raamatu võrra rikastanud. Uuema aja tegelasist on Võnnu kihelkonnast pärit kirjanik F. Tuglas ja luuletaja ning ülikooli kirjandusloo prof. G. Suits. Seal on sündinud ka prof. D. Rootsman ja dots. K. Ramul.

Talude ostmise algas kihelkonnas 1835. a., mil Madis Laats Kiidjärve mõisalt 3 talu — Singa, Tikuta ja Partsi — ostis. 1852. a. osteti Ahja mõisalt veel 2 talu (Kooskora veskikoht ja Tilba). Pärast ostuaega algab aga 1865. a., kui Ahja ja Rasina mõisa hakkasid talusid suuremal arvul müüma. Kohe peale seda tegid ka enamasti kõik kihelkonnas olevad mõisad algust müügiga, ja üldjoontes on suurem osa talusid seitsmekümneandis aastais ostetud.

Ostuaega üksikuis valdades ja mõisais näitab umbkaudu järgmine tabel (kokku seatud Tartu-Võru Rahukogust saadud andmete põhjal):

Vald ja mõisa	Esimesed ostmised	Suurim ostuaeg	Viimsed ostmised (üksikud talud)
Kastre-Võnnu vald:			
Kurista . . .	1866 (4 talu)	1877 (20 talu)	1897
Ahja vald:			
Ahja	1852 (2 talu)	1879 (52 talu)	1911
Rasina vald:			
Rasina . . .	1858 (1 talu)	1878 (25 talu)	1905
Vastse-Kuuste v.:			
Kiidjärve . .	1835 (3 talu) 1867 (10 talu)	{ 1867 (10 talu) 1868 (9 talu)	1913
Vastse-Kuuste .	1874 (11 talu)	{ 1877 (12 talu) 1878 (17 talu) 1879 (10 talu)	1885
Mäksa vald:			
Kaagvere . .	1866 (1 talu)	1888 (17 talu)	1900
Sarakuste . .	1902 (7 talu)	{ 1902 (7 talu) 1904 (5 talu)	1908
Mäksa . . .	1904 (1 talu)	1909 (40 talu)	1909
Haaslava vald:			
Haaslava . .		1881 (15 talu)	1887